

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Pavly Klusáčkové a soudce Vadima Hlavatého v právní věci

žalobkyně: **V. K.**, státní příslušnice Ukrajiny
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vrácení žádosti o dočasnou ochranu ze dne 18. 7. 2023, zaevidované pod sp. zn. OAM-0352429/DO-2023,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 18. 7. 2023 její žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod sp. zn. OAM-0352429/DO-2023, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobkyně a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 18. 7. 2023, zaevidované pod sp. zn. OAM-0352429/DO-2023.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala vydání rozsudku, kterým by soud konstatoval, že zásah žalovaného spočívající v tom, že jí dne 18. 7. 2023 vrátil žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, byl nezákonný. Zároveň žádala, aby soud zakázal žalovanému pokračovat v porušování jejích práv, a přikázal žalovanému, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.
2. Žalobkyně je občankou Ukrajiny, která po vypuknutí konfliktu na Ukrajině přicestovala dne 15. 3. 2022 do ČR, jež jí dne 17. 3. 2022 udělila dočasnou ochranu. Poté, dne 19. 10. 2022, odcestovala na Kypr, kde dne 23. 10. 2022 rovněž požádala o dočasnou ochranu. Ta jí byla udělena s omezenou dobou platnosti do 4. 3. 2023. Žalobkyně se vrátila dne 3. 11. 2022 do ČR, kde žije její sestra. Po zamítnutí její žádosti o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu požádala opakovaně o dočasnou ochranu. Žalovaný však vrátil žalobkyni žádost jako nepřijatelnou, neboť požádala o udělení dočasné ochrany či mezinárodní ochrany, nebo ji získala, v jiném členském státě EU [§ 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“)].
3. Usnesením ze dne 31. 8. 2023, č. j. 17 A 100/2023-38, zdejší soud žalobu žalobkyně podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, odmítl, neboť měl za to, že je žaloba nepřijatelná.
4. Rozsudkem ze dne 9. 7. 2025, č. j. 3 Azs 222/2023-62, Nejvyšší správní soud zrušil usnesení ze dne 31. 8. 2023, č. j. 17 A 100/2023-38, a věc vrátil zdejšímu soudu k dalšímu řízení.

II. Obsah žaloby

5. Žalobkyně předně považovala podanou žalobu za přípustnou. Tvrdila, že § 5 odst. 1 a 2 Lex Ukrajina jsou neaplikovatelné, neboť jsou v rozporu s právem EU, konkrétně se směrnicí Rady ze dne 20. července 2011, č. 2001/55/ES, o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice o dočasné ochraně“) a s prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, ve kterém se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu čl. 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí“). Namítala, že uvedená směrnice neupravuje institut nepřijatelnosti žádosti a upravuje pouze důvody zamítnutí žádosti. K tomu žalobkyně odkázala na bod 15 preambule, čl. 28 a čl. 29 směrnice 2001/55/ES, rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 25. 7. 2022, č. j. 59 A 45/2022-30, a rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 1. 2023, č. j. 55 A 6/2023-17, usnesení zdejšího soudu ze dne 27. 4. 2023, č. j. 11 A 80/2023-79, a vyjádření veřejného ochránce práv ze dne 22. 2. 2023, č. j. KVOP-5417/2023. S ohledem na to, že česká úprava je v rozporu s úpravou evropskou, měla žalobkyně za to, že soud by k české úpravě neměl přihlížet.

III. Vyjádření žalovaného k podané žalobě

6. Žalovaný měl za to, že jeho postup byl zákonný.

7. Žalovaný shrnul, že situace žalobkyně je odlišná od situací uvedených v čl. 28 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně. Žalobkyně již o udělení dočasné ochrany požádala na Kypru, kde také dočasnou ochranu získala. Český zákonodárce proto stanovil, že za těchto okolností je žádost o dočasnou ochranu podaná držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě nepřijatelná. Tato situace není směrnici o dočasné ochraně upravena, a proto je v tomto případě na národní úpravě, jak na ni bude reagovat. Jde současně o způsob, kterým bude naplněn cíl směrnice o dočasné ochraně, tedy dočasnou ochranu bude žalobkyně požívat pouze v jednom členském státě. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a d) Legis Ukrajina tedy neodporuje žádnému ustanovení směrnice o dočasné ochraně, natož pak prováděcímu rozhodnutí.
8. Dle žalovaného se žalobkyně ve své argumentaci mylí, směrnice o dočasné ochraně nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Jestliže je totiž cizinec držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě, nemůže logicky na něj být pohlíženo jako na osobu vysídlenou, ale musí být na něj pohlíženo jako na osobu usazenou v jiném členském státě, ze kterého také přichází. Toto je nejspíše též leitmotivem existence čl. 11 směrnice o dočasné ochraně, který upravuje povinnost členského státu, který držiteli dočasné ochrany toto postavení přiznal, jej převzít zpět na své území, pokud se na území jiného členského státu nachází neoprávněně. Ostatně toto též potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022-46.
9. Směrnice o dočasné ochraně nikterak neřeší, jak by měly členské státy naložit s žádostí o poskytnutí dočasné ochrany, pokud takové osobě již dočasná ochrana byla udělena v jiném členském státě. Tuto otázku tedy směrnice ponechává na vnitrostátním právu členských států. Není tedy nikterak v rozporu se směrnici o dočasné ochraně, pokud český zákonodárce žádost o udělení dočasné ochrany osoby, která již dříve požádala o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě anebo dokonce dočasnou ochranu tam získala, stanovil, že taková žádost je nepřijatelná, tedy, že se jí správní orgány nebudou zabývat. Uzavřel, že právní úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu z důvodů uvedených v § 5 odst. 1 písm. c), d) Lex Ukrajina není v rozporu se směrnici o dočasné ochraně, ale je odrazem zásady uvedené v článku 25 odst. 1 této směrnice.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

10. Městský soud v souladu s § 82 a násl. s. ř. s. přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel při tom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.).
11. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně souhlasila s rozhodnutím věci bez nařízeného jednání a žalovaný nevyjádřil nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel a jichž se dovolávaly i procesní strany ve svých podáních, jsou obsaženy v žalobkyní i žalovaným doložených písemnostech, které byly oběma stranám předem známy, a nebylo navrženo provedení dalších důkazních prostředků.
12. Vzhledem k závěrům, které učinil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 7. 2025, č. j. 3 Azs 222/2023-62, a kterými je zdejší soud v projednávaném případě vázán, dospěl zdejší soud k závěru, že podaná žaloba je důvodná, tedy že se žalovaný dopustil nezákonného zásahu. Protože se Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 7. 2025, č. j. 3 Azs 222/2023-62,

komplexně zabýval právě projednávanou věcí, zdejšímu soudu nezbyvá než závěry Nejvyššího správního soudu zopakovat:

„[12] Posouzení souladnosti soudní výluky vnitrostátního práva s evropským právem bylo předmětem druhé předběžné otázky předkládané osmým senátem tohoto soudu, na níž SDEU odpověděl v rozsudku ve věci C 753/23, Krasiliva, takto: „Článek 8 odst. 1 směrnice 2001/55 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie musí být vykládán v tom smyslu, že osoba požívající dočasné ochrany podle této směrnice má právo na účinný prostředek nápravy před soudem proti rozhodnutí, kterým se žádost o udělení povolení k pobytu ve smyslu tohoto článku 8 odmítá jako nepřijatelná.“

[13] Otázkou souladu vnitrostátní právní úpravy s unijní úpravou se Nejvyšší správní soud ve světle výše uvedeného rozhodnutí SDEU již opakovaně zabýval. Věnoval se jí zejména v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/22024–42, kde podrobně reagoval na argumentaci účastníků řízení, která byla obdobná jako ve věci nyní projednávané. Na závěry zmiňovaného rozsudku pak Nejvyšší správní soud navázal v řadě dalších případů, které se týkají právně a skutkově obdobné situace; tedy situace, kdy žadatel požádá o udělení dočasné ochrany v jiném členském státě, ta je mu udělena, žadatel pak požádá o její udělení v České republice, ale žádost je shledána jako nepřijatelná (viz například rozsudky ze dne 25. 4. 2025, č. j. 5 Azs 21/2025-31, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 70/2024-37, ze dne 24. 4. 2025, č. j. 9 Azs 227/2024-31, ze dne 10. 4. 2025, č. j. 1 Azs 167/2024-48, ze dne 9. 4. 2025, č. j. 9 Azs 21/2025-16, ze dne 5. 6. 2025, č. j. 6 Azs 21/2024-49, či ze dne 6. 6. 2025, č. j. 3 Azs 225/2024-32). Nejvyšší správní soud neshledal důvod se od závěrů, které jsou napříč jeho senáty jednotné, odchýlit. Nyní proto pro stručnost na rozsudek ve věci sp. zn. 1 Azs 174/2024 zcela odkazuje a níže pouze shrnuje podstatné závěry, které se s ohledem na podobnost kasační argumentace plně uplatní i v tomto případě.

[14] Nejvyšší správní soud konstatoval, že v rozsudku Krasiliva SDEU jednoznačně potvrdil právo osoby požívající dočasné ochrany na účinný prostředek nápravy před soudem proti postupu členského státu. Proto přehodnotil své závěry vyslovené dříve v rozsudku č. j. 2 Azs 178/2022-46, a uzavřel, že výluka ze soudního přezkumu podle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina není slučitelná s právem EU, neboť osobám požívajícím dočasné ochrany právo na účinný prostředek nápravy nepřipustně odepírá. Nelze ji proto aplikovat.

[15] Dále je třeba upozornit, že podle rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu Lex Ukrajina ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle Rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana. Jinými slovy, členské státy udělují pouze oprávnění k pobytu z dočasné ochrany plynoucí, nerozhodují o udělení, respektive přiznání dočasné ochrany jako takové. Členské státy tak mají pouze omezenou možnost odepřít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v EU požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Role členských států je omezena na ověření, zda daný žadatel skutečně spadá pod některou ze skupin osob vymezených v citovaném prováděcím rozhodnutí, a následné vydání odpovídajících dokladů, umožňujících přístup k čerpání dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany.

[16] V rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 se Nejvyšší správní soud dále zabýval otázkou, zda z práva EU plyne osobám požívajícím dočasné ochrany právo určovat (a to i opakovaně), v jakém

členském státě jim budou poskytována práva plynoucí z dočasné ochrany. Dospěl přitom k závěru, že státní příslušníci Ukrajiny, jimž byla v EU přiznána dočasná ochrana, mají právo na přemístění svého pobytu do jiného členského státu, který si zvolí. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění. Česká právní úprava nepřijatelnosti žádosti o poskytnutí dočasné ochrany podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina právu EU odporuje (k bližšímu odůvodnění viz odst. [35] až [70] odkazovaného rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42).

[17] Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje, že nelze požívat práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech zároveň. Podle odst. [78] odůvodnění rozsudku č. j. 1 Azs 174/2024-42 může při posuzování žádostí o poskytnutí dočasné ochrany dojít k několika situacím, které je vhodné uvést s ohledem na další postup žalovaného v této věci i v dalších obdobných věcech:

1. Žádost o dočasnou ochranu v ČR bude podána, aniž osoba předtím požádala o pobytové oprávnění v jiném členském státě. Pokud tato osoba bude spadat pod čl. 2 rozhodnutí Rady 2022/382, bude namísto dočasnou ochranu poskytnout a za tím účelem vydat povolení k pobytu.
2. Žádost o dočasnou ochranu v ČR bude podána poté, co osoba podala žádost v jiném členském státě, avšak pobytové oprávnění v něm ještě neobdržela. V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. c) Lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
3. Žádost o dočasnou ochranu v ČR bude podána poté, co osoba již v minulosti obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě, avšak tímto oprávněním k okamžiku podání žádosti prokazatelně již nedisponuje (například bylo na žádost žadatele zrušeno). V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s právem EU a žádost bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
4. Žádost o dočasnou ochranu v ČR bude podána poté, co osoba obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě a toto oprávnění je stále platné a trvá. Ani v takovém případě nelze postupovat dle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat. Stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Bude li žadatel na své žádosti trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v ČR, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území ČR dojde podle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. V případě negativního zjištění, respektive pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.
 - a. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží (například kopií

aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhová a vydá oprávnění k pobytu.

- b. Stěžovatel žádosti vyhová a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti stěžovatel sám uvědomí orgány původního hostitelského státu a nezbytné údaje vloží do informačního systému Temporary Protection Platform (TPP).*
- c. Pokud žadatel v přiměřené lhůtě nedoloží, že učinil kroky směřující k ukončení pobytového oprávnění v původním hostitelském členském státě, stěžovatel žádost o poskytnutí dočasné ochrany zamítne.*

[18] S ohledem na uvedené nemohou samotné sekundární přemístění žadatele a jeho žádost o dočasnou ochranu představovat zneužití práva. Nelze však vyloučit, že se žadatel v individuálním případě takového zneužití práva dopustí. To ovšem musí být následně zdůvodněno a prokázáno správním orgánem (kromě již opakovaně zmiňovaného rozsudku tohoto soudu č. j. 1 Azs 174/2024 42, viz též rozsudek ze dne 24. 1. 2025, č. j. 5 Azs 190/2024-20).“

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

13. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a výše uvedený zásah žalovaného byl nezákonný. Zároveň s tím soud zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování práva žalobkyně na podání žádosti o dočasnou ochranu a obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelné.
14. Žalovaný musí v souladu s citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu ověřit, zda žalobkyně disponuje dočasnou či jinou mezinárodní ochranou v jiném členském státě EU, která zároveň v daném hostitelském státě nezanikne *ex lege* analogicky k § 5 odst. 8 písm. b) Legis Ukrajina. Pokud žalobkyně nebude disponovat dočasnou či mezinárodní ochranou v jiné členské zemi EU, pak musí žalovaný vyhovět její žádosti o dočasnou ochranu, jestliže naopak bude žalobkyně disponovat dočasnou či mezinárodní ochranou v jiném členském státě EU, která nebude způsobilá zaniknout postupem analogickým k § 5 odst. 8 písm. b) Legis Ukrajina, pak žalobkyni náležitě poučí o jejím právu nechat si dočasnou či mezinárodní ochranu v dané hostitelské zemi zneplatnit a případných důsledcích pro přiznání dočasné ochrany v ČR, pokud by tak žalobkyně neučinila.
15. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalobkyně. Žalobkyni by tak bylo možné přiznat náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v řízení. Tyto však žalobkyně netvrdila a ani nedoložila. Od soudního poplatku pak byla osvobozena *ex lege* dle § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. S ohledem na shora uvedené bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve třetím výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. srpna 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu